

както културно-историческата му осведоменост и политическа проникновеност при анализите на епохата, така и задълбочеността и проникновеността, с която описва патогенните показатели у своите герои, доказвайки, че отличният ветеринар е и добър хуманен лекар, ако е ерудит-професионалист. Така, както богатата личностна култура прави твореца способен да изучава света в неговата сложност, така разностранната и задълбочена подготовка на учения Димитър Димов, го прави писател реалист от най-висока класа. Но енциклопедичната му личност не се задоволява с битието на кабинетен творец или пленник на изследователската лаборатория. Той знае, че е роден за литератор и за пътешественик-изследовател на чужди култури и обичаи, стремящ се да проникне в загадките на народопсихологията в световен мащаб. Мечтае за пътешествия - реални и литературни. *Осъществява и двете.*

Той се чувства уютно и на мястото си и в Испания на Гражданската война, и в реалността на класическата испанска култура, от която е познавателно увлечен. Да не се чувствуваш чужденец по широкия свят е също *интелектуална дарба*. Писателят успява да я превърне в *преимущество за таланта си*, разширявайки границите на своето мислене и битие, както и границите на литературния си свят. *Европеецът Димитър Димов* на практика живее във *вселена без граници*, където значение имат не националното и регионалното в самозатвореното си духовно пространство, а човекът като мобилно и отворено за промени същество, способно да се адаптира към всички външни обстоятелства, ако усеща любов. Но възприемащо себе си като изгнаник дори и в обкръжението на най-близките си, ако му липсва обич. И Мария, и Ирина от „Тютюн“ в различни етапи на своя живот изпадат в подобна ситуация на безвремие и безверие - едната, според неофройдисткото тълкуване, ще потърси убежище в лудостта, а другата ще загуби душата или идентичността си, предала мечтите, амбициите и смисъла на живота си за удобното съществуване на луксозна куртизанка.

Но дори такава, тя си остава за писателя едно *омайно и екзотично същество*, за което самият Димов хем знае, че е едно витално чедо на българската земя, което, докато си остава във връзка с нея, е прекрасно и хармонично, хем ни внушава и сам е омаян от чара ѝ на фатална жена извън времето и извън местния колорит, прекрасна и завладяваща, дори когато сякаш е загубила себе си в изпепеляваща връзка с Борис Морев. Като реалист той не може да не покаже в обективния развой на действието, че по-късно Ирина запазва външното си очарование, но вече не само се